

Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ
РОБОТИ ТА СОЦІАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ТА
НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІР**

**CURRENT PROBLEMS OF SOCIAL WORK
AND SOCIAL SECURITY:
EUROPEAN AND NATIONAL DIMENSION**

**Матеріали
I Міжнародної науково-практичної конференції
27-29 травня 2021 року**

Луцьк – 2021

УДК 364(4 + 477) (08)

A43

Рекомендовано до друку вченою радою
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 5 від 28 квітня 2021 р.)

НАУКОВА РЕДАКЦІЯ

Дубич К. В. – доктор педагогічних наук, професор

Лякішева А.В. – доктор педагогічних наук, професор

Слозанська Г.І. – доктор педагогічних наук, доцент

Чернета С. Ю. – кандидат педагогічних наук, доцент

Дурманенко Є. А. – кандидат педагогічних наук, доцент

Гулько С. О. – кандидат педагогічних наук, доцент

A43 Актуальні проблеми соціальної роботи та соціального забезпечення : європейський та національний вимір : Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (27–29 травня 2021 року) [Текст] / за заг. ред. С. Ю. Чернети. Луцьк : ФОП Іванюк В. П., 2021. 208 с.

У збірнику представлено матеріали доповідей учасників I Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми соціальної роботи та соціального забезпечення : європейський та національний вимір».

Матеріали подано в авторській редакції.

Конончук Антоніна	
ЦІЛЬОВІ СОЦІАЛЬНІ ПРОГРАМИ ЯК ЗАСІБ ПОПЕРЕДЖЕННЯ БЕЗПРИТУЛЬНОСТІ ТА БЕЗДОГЛЯДНОСТІ ДІТЕЙ: ДОСВІД ЧЕРНІГІВЩИНИ.....	91
Левчук Ірина	
КОНСУЛЬТАЦІЙНА ВЗАЄМОДІЯ З ГРОМАДСЬКІСТЮ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ.....	97
Лях Тетяна, Фролова Лілія	
ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВОЛОНТЕРСЬКИХ ГРУП В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID- 19.....	102
Майборода Вікторія	
ОРГАНІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ У ЛУЦЬКІЙ МІСЬКІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ.....	106
Мартинюк Тетяна, Петрушко Юлія	
ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ПЕДАГОГІВ З БАТЬКАМИ ДІТЕЙ, ЯКІ МАЮТЬ ОСОБЛИВІ ОСВІТНІ ПОТРЕБИ.....	114
Марчук Валентин	
СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА ДІТЕЙ-СИРИТ	118
Матвійчук Мар'яна	
СОЦІАЛІЗАЦІЯ ДІТЕЙ У ДИТЯЧОМУ ТАБОРІ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ: СУЧАСНИЙ АСПЕКТ.....	122
Незбрицька Олена	
ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ РЕАЛІЗАЦІЇ ТА ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРОЕКТІВ.....	125
Скіпальська Галина	
ФОРМИ РОБОТИ З ДІВЧАТАМИ ТА ЖІНКАМИ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВІД ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА: ДОСВІД МБФ «УКРАЇНСЬКА ФУНДАЦІЯ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я».....	130
Скіць Андрій	
НОВІ СТАНДАРТИ ПРОВЕДЕННЯ СОЦІАЛЬНО- ВИХОВНОЇ РОБОТИ ІЗ ЗАСУДЖЕНИМИ ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ.....	135
Слозанська Ганна	
ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ВИПАДКОМ.....	139

проявів домашнього насилля. В ході проведення консультацій встановлюються тісні взаємозв'язки між сім'ями, представниками державних, правоохоронних, соціальних, приватних суспільних секторів та громадськістю, що створює підґрунтя для спільної співпраці в межах іншої форми міжсекторальної взаємодії – стратегічного партнерства в протидії порушенням прав людини та проявам домашнього насильства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дубич К. В. Консультації з громадськістю як механізм підвищення якості соціальних послуг: досвід Великобританії / К. В. Дубич // Державне управління та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. Дніпропетровського регіон. ін.-ту держ. упр. НАДУ при Президентові України. – 2012. – № 3 (14). – С. 82-91.

2. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад.: Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін.; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. – К.: НАДУ, 2010. – 820 с.

3. Конституція України: [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. із змінами, внесен. Законом України від 1 лют. 2011 р.] / Офіц. вісн. України. – 2010. – 1 жовт. (№ 72/1, спец. випуск). – С. 15. – Ст. 2598.

4. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики: [Постанова Кабінету Міністрів України від 3 листоп. 2010 р. № 996] / Офіц. вісник України. 2010. – 12 листоп. (№ 84). – С. 36. – Ст. 2945.

Bovaird T. Public Management and Governance / Tony Bovaird, Elke Loffler (eds). – UK: London, Routledge, Taylor & Francis Group, 2003. – 255 p.

Тетяна Лях,

кандидат педагогічних наук, доцент,

Київський університет імені Бориса Грінченка

Лілія Фролова,

студент другого (магістерського) рівня вищої освіти

спеціальності «Соціальна робота»,

освітньої програми «Моніторинг і оцінка соціальних програм»,

Київський університет імені Бориса Грінченка

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВОЛОНТЕРСЬКИХ ГРУП В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Пандемія COVID-19 раптово змінила умови особистого та професійного життя мільярдів громадян і змусила уряди країн усього світу швидко адаптуватися до нової реальності, яка характеризується

зростанням рівня смертності, блокуванням, соціальним дистанціюванням та дистанційною роботою [2].

Країни стикаються з величезними проблемами у боротьбі з вірусом, досягненні прогресу в цілях сталого розвитку та пошуку нових шляхів досягнення результатів в умовах, спричинених пандемією COVID-19. Вони змушені робити великі зміни у соціальній політиці, активізувати людські ресурси для підтримки вразливих громад та окремих людей, що опинилися у складних життєвих обставинах [1].

Вчені G. Goodwin [4], N. Каруси [5], E. Ostrom [9] вже давно стверджують, що реакція уряду під час кризи повинна координуватися та підтримуватися іншими суб'єктами (громадяни, громадянське суспільство, громадські та неурядові організації тощо). І важлива роль у цьому контексті належить волонтерству. Оскільки волонтери, беручи участь у волонтерських програмах державних та громадських організацій, надають відповідні соціальні послуги членам власних громад без фінансового винагородження [7]. Співпраця з волонтерами та волонтерськими групами громадських організацій для надання соціальних послуг може заповнити прогалини та запобігти перевантаженню державних установ під час кризових подій, зокрема, таких як COVID-19.

Дослідники В. Gazley, J. Brudney [3], R. Naidoo, В. Fisher [8] аналізуючи кризові події та роль волонтерів в місцевих громадах, прийшли до висновку, що основною перешкодою для такого волонтерства може стати неспроможність державних та громадських організацій ефективно організовувати волонтерську діяльність в умовах кризи.

Поділяючи думку дослідників, вважаємо за необхідне дослідити організаційні та методичні проблеми, з якими зіштовхнулися державні та громадські організації, що реалізують волонтерські програми в умовах карантинних обмежень, спричинених пандемією COVID-19.

В нашій країні організація роботи волонтерів у державних і громадських організаціях виходить на якісно новий рівень. Порівняно з минулими роками актуалізується питання менеджменту волонтерських програм, відпрацьовуються механізми залучення волонтерів до різних напрямів роботи. У державних та неурядових організаціях залучають фахівців з менеджменту волонтерської діяльності (координатори волонтерських груп, координатори

волонтерської діяльності, координатори волонтерських програм тощо). Такі фахівці відповідають за набір, підписання угод, постановку завдань і відслідковування результатів діяльності волонтерів [6].

В Україні усе більше віддають перевагу реалізації волонтерських програм. Волонтерська програма – це форма об'єднання людей, які прагнуть до позитивних змін у громаді, продукують та втілюють волонтерські ініціативи відповідно до потреб громади. Ефективні волонтерські програми, переважно, є сталими та довгостроковими.

Карантинні обмеження, пов'язані з COVID-19 посилили труднощі в менеджменті волонтерів через обмеження свободи пересування та їхній вплив на реалізацію соціальних та економічних прав, активну участь у волонтерських програмах.

Зокрема, участь у волонтерських програмах громади відкривають для таких волонтерів більше можливостей (різноманітність ресурсів: людських, професійних, часових, матеріальних) для реалізації ініціатив, а отже – подолання проблем, покращення якості життя.

У ході проведення нами фокус-груп із 22 координаторами волонтерських програм державних та громадських організацій в межах проєкту Всеукраїнського громадського центру «Волонтер» – «Підготовка менеджерів волонтерських програм задля системного професійного підходу у роботі з волонтерами на Сході України» досліджено організаційні та методичні проблеми, з якими зіштовхнулися державні та громадські організації, що реалізують волонтерські програми на Сході України, в умовах карантинних обмежень, спричинених пандемією COVID-19.

Їх об'єднано у дві групи:

1. Організаційні (організація навчання онлайн: часто неможливість проведення навчання волонтерів онлайн через відсутність необхідного обладнання та інтернету; відсутність мотивації учасників працювати в такому форматі; забезпечення необхідною для волонтерської роботи специфічними ресурсами через обмеження ввезення їх до регіону в період локдауну; заборона проведення масових заходів; труднощі зі збором волонтерів та учасників в одному приміщенні; послаблення активності молоді через відсутність спілкування наживо; постійний контроль дотримання карантинних обмежень; обмежений доступ до державних установ і

посадових осіб; недостатнє технічне оснащення волонтерів (брак технічної підтримки для спілкування, відсутність транспорту між містами, що унеможливило отримання ліків та іншої допомоги мешканцям міст, селищ. Особливою проблемою на територіях, прилеглих до районів бойових дій, стало скасування виборів до ОТГ і вакуум влади органів місцевого самоврядування з листопада 2020 року і до теперішнього часу);

2. Методичні (труднощі у мотивуванні молоді до участі у довготривалих волонтерських програмах; орієнтованість програм підготовки волонтерів у офлайн-форматі та відсутність досвіду підготовки волонтерів у онлайн-форматі; через карантинні обмеження реалізація проєкту «йшла» не за планом; відсутність досвіду рекрутингу волонтерів у онлайн-форматі та досвіду у забезпеченні спеціальної платформи для неформального спілкування волонтерів; відсутність можливості проводити інтервізію та супервізію волонтерської діяльності тощо).

Задля розв'язання цих проблем запропоновано: покращити якість стратегії рекрутингу волонтерів засобами ІКТ; вдосконалення механізму комунікації волонтерів та координаторів волонтерських груп; розробка правил комунікації волонтерів та отримувачів соціальних послуг у межах волонтерських програм з урахуванням вимог до карантинних обмежень; запровадити різні форми онлайн-волонтерства; підготовка звітів щодо внеску волонтерів у реалізацію волонтерських програм місцевої громади; розробка програм підготовки та супроводу волонтерів з використанням сучасних ІКТ; створення інтервізійних груп для координаторів волонтерських програм.

Результати дослідження впроваджені в діяльність Всеукраїнського громадського центру “Волонтер” в проєкті «Підготовка менеджерів волонтерських програм задля системного професійного підходу у роботі з волонтерами на Сході України».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Barbier E. B., Burgess J. C. Sustainability and development after COVID-19. *World Development*. 2020. Vol. 135. P. 105082. URL: <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2020.105082> (date of access: 18.05.2021).
2. COVID-19 and the case for global development / J. A. Oldekop et al. *World Development*. 2020. Vol. 134. P. 105044. URL: <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2020.105044> (date of access: 18.05.2021).
3. Gazley B., Brudney J. L. Volunteer Involvement in Local Government after September 11: The Continuing Question of Capacity. *Public Administration Review*.

2005. Vol. 65, no. 2. P. 131–142. URL: <https://doi.org/10.1111/j.1540-6210.2005.00439.x> (date of access: 18.05.2021).

4. Goodwin G. The problem and promise of coproduction: Politics, history, and autonomy. *World Development*. 2019. Vol. 122. P. 501–513. URL: <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2019.06.007> (date of access: 18.05.2021).

5. Kapucu N. Interagency Communication Networks During Emergencies. *The American Review of Public Administration*. 2006. Vol. 36, no. 2. P. 207–225. URL: <https://doi.org/10.1177/0275074005280605> (date of access: 18.05.2021).

6. Lyakh T., Spirina T. Rozwój inicjatyw wolontariackich jako narzędzia aktywizacji zasobów ludzkich społeczności lokalnych. Aktualne problemy społeczne Ukrainy i Polski. Aspekty partnerstwa instytucji państwowych i organizacji pozarządowych : монографія. Chełm, 2021. S. 22–30.

7. Nabatchi T., Sancino A., Sicilia M. Varieties of Participation in Public Services: The Who, When, and What of Coproduction. *Public Administration Review*. 2017. Vol. 77, no. 5. P. 766–776. URL: <https://doi.org/10.1111/puar.12765> (date of access: 18.05.2021).

8. Naidoo R., Fisher B. Reset Sustainable Development Goals for a pandemic world. *Nature*. 2020. Vol. 583, no. 7815. P. 198–201. URL: <https://doi.org/10.1038/d41586-020-01999-x> (date of access: 18.05.2021).

9. Ostrom E. Crossing the great divide: Coproduction, synergy, and development. *World Development*. 1996. Vol. 24, no. 6. P. 1073–1087. URL: [https://doi.org/10.1016/0305-750x\(96\)00023-x](https://doi.org/10.1016/0305-750x(96)00023-x) (date of access: 18.05.2021).

Вікторія Майборода,

директор департаменту соціальної політики

Луцької міської ради

ОРГАНІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ У ЛУЦЬКІЙ МІСЬКІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ

Найважливішим етапом реформування системи соціальних послуг стало прийняття Закону України від 17.01.2019 № 2671-VIII «Про соціальні послуги» (далі - Закон) [1], який набрав чинності з 01 січня 2020 року. Слід відзначити, що якщо громадяни України усвідомлюють можливість отримання фінансової допомоги дітям-сиротам; людям, постраждалим від стихійного лиха; малозабезпеченим особам; безробітним, то майже не розуміють поняття «соціальних послуг», які надаються особам, звільненим з місць позбавлення волі; бездомним людям; особам, що зазнали насильства в сім'ї; неповнолітнім матерям; громадянам похилого віку, які не здатні до самообслуговування; постраждалим від торгівлі людьми, та інше.

Закон змінив сам механізм та методи надання соціальних послуг